

'Ik wou dat ik in de toekomst kon kijken'

Oekraïense jongeren in Nederland (16-24 jaar)

Onderzoek augustus - november 2025



**VluchtelingenWerk
Nederland**

Inhoud

Inleiding	3
Context	4
Resultaten	5
<i>Gebrek aan privacy</i>	5
<i>Weinig sociale contacten</i>	6
<i>Toekomst in Nederland</i>	7
<i>Weinig kans om te studeren</i>	8
Wie spraken we?	10
Onderzoeksopzet	11
Aanbevelingen	12
<i>Meer privacy & comfort in woonruimtes GOO-locaties</i>	12
<i>Tegemoetkoming in studie(gerelateerde)kosten</i>	12
<i>Connecties met de Nederlandse maatschappij</i>	12
<i>Duidelijk toekomstperspectief</i>	12

Inleiding

Jonge vluchtelingen vormen een kwetsbare groep. Uit diverse onderzoeken bleek de afgelopen jaren al dat veel van hen kampen met stress, eenzaamheid en mentale problemen. Ook Oekraïense jongeren in Nederland ervaren problemen.

Zo signaleerde de Adviesraad Migratie (juli 2025)¹ dat de tijdelijkheid van de opvang en onzekerheid over de toekomst een negatieve invloed hebben op het welzijn van Oekraïense jongeren en kinderen in Nederland. Ook de teamleiders en vrijwilligers van VluchtelingenWerk Nederland zagen dit de afgelopen jaren terug in hun contact met Oekraïense vluchtelingen, onder wie ook veel jongeren. Veel van hen zijn inmiddels langer dan drie jaar in Nederland en zullen naar verwachting niet op korte termijn terugkeren.

VluchtelingenWerk Nederland informeert en ondersteunt Oekraïense vluchtelingen sinds de grootschalige invasie van Rusland in Oekraïne in 2022. We bieden (digitale) spreekuren, organiseren informatieve webinars en themabijeenkomsten, en bieden op lokaal niveau ondersteuning op maat. Gemeenten kunnen dit bij ons inkopen. Om onze dienstverlening zoveel mogelijk op Oekraïense vluchtelingen te laten aansluiten, vragen we hen regelmatig naar hun wensen en behoeften. Met dit onderzoek maken we inzichtelijk hoe het gaat met Oekraïense jongeren in Nederland. Waar houden zij zich mee bezig, welke problemen ervaren ze en hoe kunnen wij ze ondersteunen?

Foto: ANP/Hollandse Hoogte/Werry Crone



Context

In Nederland verblijven naar schatting zo'n 20.000 Oekraïense jongeren. VluchtelingenWerk ging voor het eerst in oktober 2022 in gesprek met Oekraïense jongeren tussen 12 en 18 jaar om inzicht in hun wensen en behoeften te krijgen². In dit onderzoek, waaraan veel jongeren deelnamen die op dat moment nog maar net in Nederland waren, werd duidelijk dat een groot deel van de jongeren druk en vermoeidheid ervoeren door onder andere het volgen van onderwijs in zowel Nederland als Oekraïne en dat zij beperkt de mogelijkheden van het Nederlandse onderwijssysteem kenden. Jongeren vertelden het soms moeilijk te vinden contact te maken met Nederlandse jongeren. Ook benoemden ze het gebrek aan privacy en de behoefte aan een eigen ruimte.

Door de tijdelijkheid van hun status hebben Oekraïense jongeren een onzeker toekomstperspectief (zij vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming die eindigt op 4 maart 2027). Ook hebben ze vanwege de RTB te maken met praktische obstakels, zoals het samenwonen met andere familieleden of vreemden op opvanglocaties die niet zijn ingericht op een langdurig verblijf en hoge instellingsgelden voor hoger onderwijs. Daarnaast signaleerde dezelfde Adviesraad Migratie in juli 2025 dat door de tijdelijkheid van de contracten voor opvanglocaties veel Oekraïense kinderen hebben moeten verhuizen, wat tot veel stress en verstoring van onderwijs, sociale contacten en zorg heeft geleid.

Nu we drie jaar verder zijn en veel jongeren in een andere levensfase terecht zijn gekomen, wil VluchtelingenWerk opnieuw graag weten hoe het met Oekraïense jongeren gaat. We stelden vragen via een enquête en in groepsgesprekken. Doel van het onderzoek is om te zien hoe de Oekraïense jongeren hun leven in Nederland beoordelen, gekeken naar verschillende aspecten (leefomstandigheden, studie, werk, sociaal leven en de toekomst). Met de

uitkomsten van het onderzoek kan VluchtelingenWerk signaleren bij instanties met wie VluchtelingenWerk regelmatig in contact staat. Daarnaast gebruikt VluchtelingenWerk de resultaten voor het verbeteren van de eigen informatievoorziening en dienstverlening zodat deze beter aansluiten bij de behoeften van de Oekraïense jongeren.



¹ Vanuit kwetsbaarheden naar kansen, Adviesraad Migratie – juli 2025

² Enquête VluchtelingenWerk 2022

Resultaten

Gebrek aan privacy

De meeste Oekraïners wonen in een opvanglocatie, wat betekent dat ze beperkte privéruimte hebben en in veel gevallen keuken en badkamer delen. Het verschilt per locatie hoe deze voorzieningen geregeld zijn. Privacy is belangrijk voor jongeren, maar soms lastig te vinden op een opvanglocatie. Dit zien we terug in de resultaten.

"Ik woon op vijf bij drie meter, met een houten muur, een bed, een tafeltje, stoel, en een klein kastje. Als ik privacy nodig heb, dan moet ik onder mijn bed kruipen." - Roman (15 jaar)

Privacy op de woonlocatie krijgt van de 261 respondenten gemiddeld een 4,8 (op een schaal van 1-10). Een kwart van de ondervraagden geeft zelfs een 1 als het gaat om privacy. Voor diegenen op een GOO-locatie (Gemeentelijke Opvang Oekraïners) is dat nog een stuk lager: jongeren die daar wonen beoordelen hun eigen privacy met gemiddeld een 4,3.

Woonlocatie

Gemiddeld rapportcijfer privacy: 4,8
(261 respondenten)



³Particuliere Opvang Oekraïners: particulieren die Oekraïners thuis opvangen en daar een kleine onkostenvergoeding voor krijgen.

In de groepsdiscussies benoemen jongeren de dunne scheidingswandjes van hun kamers die zorgen voor geluidsoverlast van burens en de beperkte sanitaire voorzieningen voor de hoeveelheid bewoners. Daarnaast is een belangrijke stressfactor de mogelijkheid dat er locatiepersoneel binnen kan komen: dit zorgt bij veel jongeren voor een onveilig gevoel.

"De muren zijn heel dun, je hoort wat mensen zeggen in een andere kamer. Er zijn strikte regels voor geluidsoverlast, maar je voelt geen privacy in je eigen kamer. Als je wel geluid maakt, dan kun je eruit gekickt worden." - Oleksiy (19 jaar)

Jongeren missen een ruimte die alleen zij kunnen gebruiken om zich met leeftijdsgenoten terug te trekken of om rustig te kunnen studeren. Als die ruimtes er al zijn, moeten die vaak gedeeld worden met (kleine) kinderen en/of volwassenen.

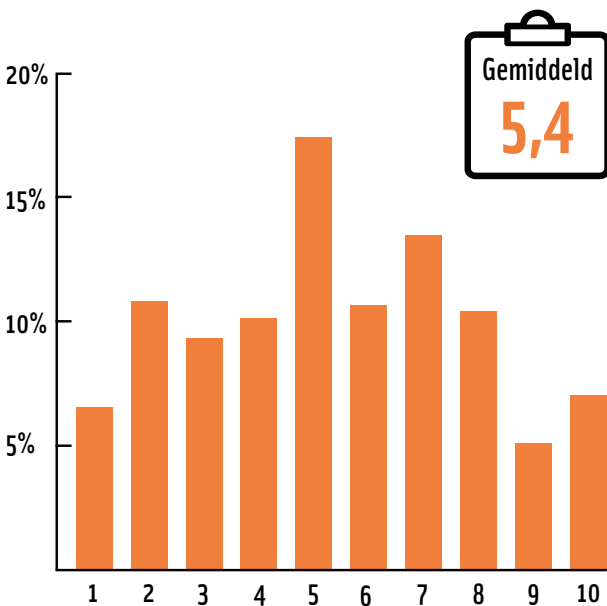
"Ik mis vooral privacy: er is geen plek om te chillen, of om te studeren. Deze plek was er wel, maar is nu gesloten, omdat mensen daar drank aan het drinken waren, terwijl dat een geschikte ruimte was." - Yulia (23 jaar)

Weinig sociale contacten

Een sociaal leven opbouwen in een nieuw land waar je de taal nog niet goed spreekt, is niet gemakkelijk. Dat zien we terug in de bevindingen van dit onderzoek. Oekraïense jongeren in het onderzoek van VluchtelingenWerk (261 respondenten) beoordeelden hun eigen sociale leven met gemiddeld een onvoldoende (5,4).

Hoe zou je jouw sociale leven beoordelen?

(van 1 tot 10, 1 = zeer slecht, 10 = uitstekend)



Van de 261 respondenten gaf 62,8% aan vrienden te hebben gemaakt buiten de woon/opvanglocatie, de rest van hen (37,2%) heeft geen vrienden buiten de woon/opvanglocatie.

Van de 261 respondenten antwoordde de helft dat de meeste vrienden binnen de eigen Oekraïense cirkel te vinden zijn, 32,6% zegt dat het gros van de vriendenkring uit deels Oekraïense, deels uit de Nederlandse of andere nationaliteiten bestaat. 4,2% heeft vooral Nederlandse vrienden. 6,9% geeft aan helemaal geen vrienden in Nederland te hebben.

Hoe ervaar je het maken van nieuwe vrienden in Nederland?



24,5%

24,1%

35,7%

11,5%

4,2%

Ze
er
moeilijk

Moeilijk

Niet makkelijk,
niet moeilijk

Makkelijk

Ze
er
makkelijk

Bijna de helft van de jongeren vindt het moeilijk tot zeer moeilijk om nieuwe vrienden moeilijk te maken. Iets meer dan een derde van de Oekraïense jongeren ervaart dit proces als niet makkelijk, maar ook niet moeilijk. Slechts 1 op de 7 jongeren ervaart dit proces als makkelijk tot zeer makkelijk.

"Ik communiceer met mijn studiegenoten, dat zijn mijn kennissen, maar geen vrienden. Nederlanders kunnen niet zo goed vrienden zijn als in Oekraïne gebruikelijk is. Ze zijn oppervlakkig." - Anoniem

"Mijn enige vrienden hier zijn mijn Oekraïense vrouw en haar moeder. Ik heb geen andere vrienden of kennissen. Door de taalbarrière kan ik geen Nederlandse mensen ontmoeten. Ik heb de gemeente gevraagd om me te helpen met het leren van Nederlands, maar helaas is mijn aanvraag afgewezen. Het enige wat ik kan doen is Nederlands leren via Duolingo. Ik heb geprobeerd hier een baan te vinden, maar na een bezoek aan 30 arbeidsbureaus in Friesland en Groningen geloof ik niet meer dat ik werk kan vinden. Aanvankelijk wilde ik aan een Nederlandse universiteit studeren. Helaas kon de UAF geen korting voor mij bedingen bij

de universiteit waar ik me had aangemeld. Daardoor bestaat mijn hele sociale kring uit mijn online vrienden in Oekraïne."

- Bewoner particuliere opvang (POO)

Uit de groepsgesprekken met jongeren blijkt dat de taalbarrière het grootste struikelblok is bij het maken van nieuwe Nederlandse vrienden. Degenen die al goed Nederlands spreken hebben minder moeite met sociale contacten.

"Ik heb geen Nederlandse vrienden, alleen kennissen. Een van die Nederlandse kennissen date een Oekraïens meisje, vandaar."

- Natalia (19 jaar)

"Als je met Nederlanders praat, dan is het gesprek in het begin oppervlakkig, het duurt een tijdje voordat Nederlanders zich openstellen." - Bohdan (19 jaar)

Toekomst in Nederland

De Oekraïense jongeren die wij spraken voor dit onderzoek zien bijna allemaal een toekomst in Nederland voor zich. Hoe precies, dat weten de meesten nog niet.

Het voortduren van de oorlog in Oekraïne leidt ertoe dat ze geen concrete plannen kunnen maken voor een toekomst in hun thuisland. Enkele jongeren gaven aan nog niet te weten waar zij hun toekomst vorm willen geven: zij leven van dag tot dag en zijn zich er door de oorlog van bewust dat stabiliteit zomaar weer kan verdwijnen.

"Beter om het hier (in Nederland) uit te zoeken, dan terug te gaan naar een 'gehaktmolen' ter grootte van het land Oekraïne." - Pavlo (15 jaar)

De uitgebreide onderwijs- en ontwikkelmogelijkheden en de betere economische situatie van Nederland zijn redenen die jongeren noemen om liever hier te blijven - al zijn die onderwijsmogelijkheden nu niet allemaal goed toegankelijk voor hen. Tegelijkertijd beseffen de jongeren ook dat hun huidige verblijf in Nederland geen garanties geeft voor de toekomst: de Richtlijn Tijdelijke Bescherming loopt per 4 maart 2027 af. Dankzij die onzekerheid kunnen ze ook hier in Nederland geen langetermijnplanning maken. Beslissingen worden uitgesteld. De jongeren spraken uit angstig te zijn om teruggestuurd te worden naar Oekraïne zodra de Richtlijn Tijdelijke Bescherming ophoudt.



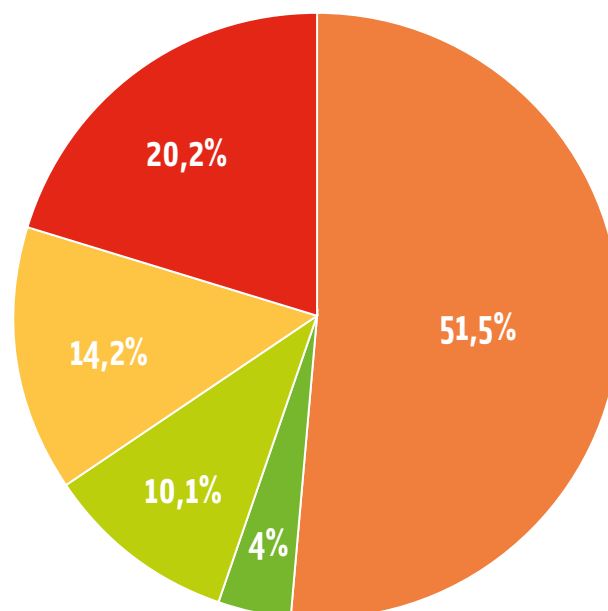
“Ik vind dit het belangrijkste thema, en het meest instabiele onderwerp, omdat ik niet zeker ben over de toekomst. Ik wil niet terug naar Oekraïne, ik wil graag studeren, en kan geen plannen maken, omdat de Tijdelijke Bescherming tot maart 2027 duurt. Ik heb geen trauma, maar ik wil echt niet terug. Ik denk dat ik geen toekomst heb daar, ik ben zelfs bang om terug te gaan. Wanneer ik weggestuurd ga worden geeft dat geen goed gevoel.” - Mikhailo (17 jaar)

We stelden onze vragen over het toekomstperspectief aan 53 jongeren in groeps gesprekken op zeven verschillende opvanglocaties. Het onderwerp maakte geen onderdeel uit van de online enquête.

Weinig kans om te studeren

In de enquête vroegen wij naar studiemogelijkheden in Nederland. Bijna de helft van de 261 ondervraagden zegt helemaal niet naar school te gaan of niet te studeren. Bijna een kwart van deze 261 ondervraagden studeert in Nederland aan een mbo, hbo of universiteit. 16,5% zit op een middelbare school. Een op de tien jongeren studeert online in Oekraïne, slechts een klein percentage van de respondenten volgt zowel in Nederland als online in Oekraïne een studie.

Aan de 99 respondenten die studeren, vroegen wij welk studieprogramma zij volgen:



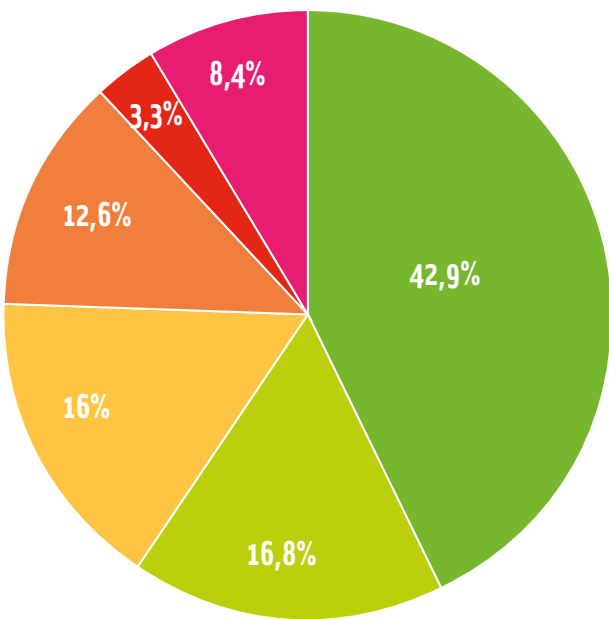
Overgangsjaar (bachelor naar master)	4,0%
Masterprogramma	10,1%
MBO 1,2,3 of 4	14,2%
Bachelor programma	51,5%
Overig (o.a. praktijkschool, voorbereidingsjaar, taalschool)	20,2%







Van diegenen die niet studeren (119 respondenten), zegt vier op de tien (42,9%) dat zij dit niet doen omdat de kosten te hoog zijn. Oekraïense jongeren kunnen geen gebruik maken van studiefinanciering en betalen bij hogescholen en universiteiten het hogere instellingstarief, wat vaak vele malen hoger ligt dan het wettelijk collegegeld.

Een ander deel van hen (16,8%) werkt al of heeft al een studie gevolgd. Een bijna even groot deel vindt de mogelijkheden in Nederland om te studeren onduidelijk. 12,6% heeft geen compatibel diploma voor het Nederlandse onderwijssysteem. De rest van hen wil niet studeren of heeft een andere reden om dat niet te doen.

Waarom studeer je niet?

(119 respondenten)



	Het is te duur voor mij	42,9%
	Ik werk/heb al een studie gedaan	16,8%
	Ik weet niet wat de mogelijkheden zijn/ het onderwijssysteem is te ingewikkeld	16,0%
	Mijn Oekraïense diploma is niet compatibel met het Nederlandse onderwijssysteem	12,6%
	Ik wil niet studeren	3,3%
	Anders	8,4%

Dit beeld werd bevestigd in de gesprekken met de jongeren. De meeste jongeren die zouden willen studeren, maar dat nu niet doen, geven de kosten van de studie op als reden. Als alternatief kiezen ze bijvoorbeeld voor een lager onderwijsniveau (mbo), of het besluit om te gaan werken en de studie te laten voor wat het is.

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen over het verlagen van de studiekosten van het instellingstarief naar het wettelijk collegegeld. En het verlagen van het collegegeld voor deze groep is ook onderdeel van de contouren voor een Nationaal Transitiedocument. Dit betekent dat het beleid tot het verlagen van het collegegeld nog zal moeten worden uitgewerkt en in de praktijk hoe dan ook nog enige tijd op zich zal laten wachten.

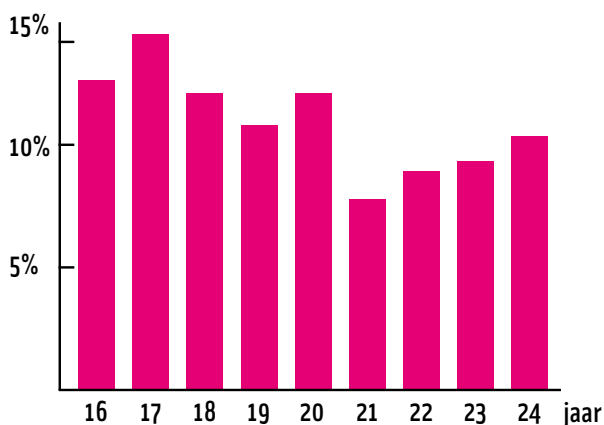
“Wat ik als probleem zie is de financiering. Ik heb namelijk geen recht op het wettelijk collegegeld van 2600 euro. Ik moet het volledige bedrag betalen.” - Vitaliy (19)

Op dit moment is er beperkte ondersteuning in de studiekosten mogelijk via organisaties als het UAF. Echter zijn deze financieringsmogelijkheden door de beperkte middelen slechts voor een kleine groep toegankelijk.

“Ik heb de Oekraïense school al afgerond, maar studeren aan een Nederlandse universiteit is duur en ik heb geen tijd om te studeren (ik heb kinderen).” - Anoniem

Wie spraken we?

VluchtelingenWerk ondervroeg Oekraïense jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar tussen 1 september en 6 november 2025 via een online enquête (378 respondenten startten de enquête, 261 respondenten vulden de enquête volledig in) en ging via groepsdiscussies op zeven verschillende Gemeentelijke Opvanglocaties Oekraïne (GOO) met in totaal 53 jongeren in gesprek over de verschillende aspecten van hun leven in Nederland.



58,6% van de 261 enquête-respondenten was vrouw, 38,3% man. 1,9% gaf aan zich te identificeren als non-binair, 1,6% deelde liever geen informatie over geslacht/genderidentiteit. Verder zien we dat de enquête voornamelijk door meisjes is ingevuld en aan de groepsdiscussies namen juist meer jongens deel (66% jongen tegenover 34% meisjes).

Respondenten kwamen uit gemeenten verspreid door het land; de meeste respondenten wonen in de Randstad (zoals Amsterdam, Utrecht, Den Haag). Het grootste gedeelte van de 261 respondenten verblijft in de GOO (83,5%). Eén op de tien jongeren huurt een appartement of woonruimte (10,4%), slechts 3,1% woont in een particuliere opvanglocatie (POO). Twee geven aan in een caravan te wonen. Eén persoon zegt zelfs in een garage te wonen en daar 600 euro per maand voor te betalen.



Herkomst enquête-respondenten onderzoek VluchtelingenWerk onder Oekraïense jongeren 16-24 jaar

Op de vraag met wie zij in Nederland wonen, gaf het overgrote deel aan op zichzelf te wonen (33,1%) of woont samen met zijn/haar moeder in Nederland (33,9%). 21,1% woont met beide ouders in Nederland. 11,5% woont met andere familieleden of met vrienden van de familie, slechts 0,4% woont met zijn/haar vader in Nederland.

Bijna de helft (49,1%) van de ondervraagde jongeren (261 respondenten) verblijft inmiddels langer dan 3 jaar in Nederland, gevolgd door een verblijf van tussen de 2 en 3 jaar (24,9%) en een verblijf tussen de 1 en 2 jaar (13,4%). 12,6% van de ondervraagde jongeren verblijft korter dan 1 jaar in Nederland.

Onderzoeksopzet

De enquête bestond uit 32 open- en meerkeuzevragen en heeft uiteindelijk twee maanden opengestaan. In de enquête is gevraagd naar de leefomstandigheden, zoals veiligheid, privacy, comfort, toegang tot openbaar vervoer, recreatiemogelijkheden in de buurt, de beschikbaarheid van een aparte ruimte voor ontspanning, school/studie, werk, vrije tijd (hobby's en sport), het sociale leven en bekendheid van de jongeren met de diensten van VluchtelingenWerk. De enquête is verspreid via de sociale kanalen van VluchtelingenWerk (RefugeeHelp en LUNA, het jongerenkanaal van VluchtelingenWerk met 1700 abonnees) en het Telegram-kanaal voor de Oekraïense diaspora in Nederland, met bijna 45.000 abonnees. Ook is de enquête is door medewerkers van VluchtelingenWerk en locatiemanagers op verschillende GOO-opvanglocaties verspreid.

De groepsdiscussies op zeven verschillende GOO-locaties vonden in een vertrouwelijke setting plaats en dienden als aanvulling op de enquête, waarbij op de onderwerpen uit de enquête dieper ingegaan kon worden: aangezien we met vragen over de toekomst in een enquête context zouden missen, hebben we ervoor gekozen om dit onderwerp alleen tijdens de groepsdiscussies te bespreken. De groepsdiscussies waren informeel opgezet, duurden gemiddeld twee uur per gesprek en werden geleid door een stafmedewerker/onderzoeker en een Oekraïense projectmedewerker die zorgde voor vertaling en context.

Oekraïense jongeren kregen de vrijheid om in hun voorkeurstaal hun antwoorden te delen (Oekraïens, Russisch, Engels of Nederlands). Uitspraken in de onderzoeksresultaten zijn geanonimiseerd. Jongeren konden zich voor de groepsdiscussie via de locatie aanmelden. Eenieder die deelnam aan het gesprek ontving een cadeaubon ter waarde van 15 euro.



Aanbevelingen

Meer privacy en comfort in G00-locaties

- ✓ Investeer in de **kwaliteit** van de G00-locaties, onder meer op privacy en comfort, zeker nu mensen lang gebruik moeten maken van de locaties. Denk bijvoorbeeld aan dikkere wanden, minder mensen per kamer⁴.
- ✓ Zorg ervoor dat het betreden van een kamer door locatiepersoneel alleen gebeurt in uitzonderlijke situaties (bijvoorbeeld bij uitbraak van geweld, nood). Het is belangrijk om in een G00 **duidelijke huisregels** te hebben, ook over het betreden van woonruimte, en hiernaar te handelen. Huisregels moeten duidelijk gecommuniceerd worden en kunnen het beste in overleg met bewoners (en dus ook jongeren) vastgesteld worden, om te zorgen voor voldoende draagkracht en begrip.
- ✓ Geef jongeren meer mogelijkheden om zich thuis te voelen op locatie. Denk hierbij aan het inrichten van een aparte ruimte waar jongeren zich kunnen terugtrekken om te studeren of om te ontspannen met leeftijdsgenoten. Jongeren spreken vaak de wens uit tot een ruimte die van hen zelf is en zo voelt. Op sommige locaties zijn er **speciaal ingerichte ruimtes**, zoals een gameroom, waarbij ze zelf bepalen hoe de kamer is ingericht. Wanneer het niet mogelijk is om een aparte ruimte te reserveren, is het een goed idee om te werken met vaste gereserveerde tijden voor verschillende gebruikersgroepen. Het is belangrijk om jongeren te betrekken bij de inrichting en het gebruik van gezamenlijke ruimtes.

Tegemoetkoming in studie(gerelateerde)kosten

- ✓ Ondersteun Oekraïense jongeren zo veel mogelijk in (**praktische**) **studiekosten** om de drempel om te gaan studeren te verlagen, zeker in afwachting van de verlaging van het huidige instellingsgeld naar wettelijk collegegeld voor deze groep. Good practice: in sommige gemeenten worden Oekraïense jongeren ondersteund met studiegerelateerde kosten (zoals laptop, studiematerialen, etc.).
- ✓ Help jongeren met **laagdrempelige informatie** over de mogelijkheden in het Nederlandse onderwijsstelsel, aangezien een deel van de jongeren dat nog steeds complex vindt.

Connecties met de Nederlandse maatschappij

- ✓ Sommige jongeren kunnen ondersteuning gebruiken in hun sociale contacten, vooral ook met jongeren buiten hun woonomgeving. **Evenementen** voor en door Oekraïense jongeren (samen met Nederlandse jongeren) kunnen daar bijvoorbeeld een positieve rol in spelen, zo zagen wij op een aantal opvanglocaties. Initiatieven waarin bruggen worden geslagen, zeker als jongeren daarin zelf worden betrokken of (deels) zelf de organisatie in handen krijgen, hebben positieve effecten.
Good practice: Op een van de opvanglocaties die wij bezochten zagen wij bijvoorbeeld dat de jongeren via een leiderschapstraject naar een evenement toewerkten en daar zelf de regie over kregen.

Duidelijk toekomstperspectief

- ✓ Bied Oekraïense jongeren een duidelijk **toekomstperspectief**, zodat ze plannen kunnen maken voor de toekomst.
- ✓ Bied jongeren de mogelijkheid om (in vertrouwen) laagdrempelig **in gesprek te gaan met professionals** over de toekomst om hun opties en gedachten op een rijtje te helpen zetten. Het is een lastig onderwerp, met veel onzekerheden, maar het is belangrijk om jongeren hierin als serieuze gesprekspartner te zien.

⁴Elementen Kwaliteitskader opvang samenvatting - VluchtelingenWerk Nederland, maart 2025